

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง ครั้นเครื่องเพลงภาคเหนือ

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

คำไทยใช้ให้ถูก

๑.

โซว์ห่วย

๒.

โซห่วย

คำไทยใช้ให้ถูก

โซ่ห่วย

[โซ่-ห่วย] หมายถึง
(น.) ของชำ, ร้านขายของชำ

โซ่ห่วย

ทบทวน ความรู้เดิม

(สร้อย) อ้อ อ้อ.....

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เพลงกล่อมลูกภาคเหนือ เพราะ ๆ ฉบับคนเหนือ

เผยแพร่โดย : Ohmi Music

เผยแพร่ : วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๑

ที่มา : [https://www.youtube.com/
watch?v=wnsrY๖๓vMlw](https://www.youtube.com/watch?v=wnsrY๖๓vMlw)

ชวนคิด ชวนคุย

เพลงที่ฟังให้ความรู้สึก
อย่างไร

ชวนคิด ชวนคุย

เคยได้ยินเพลงลักษณะนี้
ที่ไหน

ชาวล้านนาผูกพันกับเสียงเพลง
ในทุกช่วงวัย เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ
เป็นบทร้อง मुखปาฐะที่คิดคำร้องด้วย
ไหวพริบ ขับร้องและสืบทอดต่อกัน
มาหลายชั่วอายุคน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของคำภาษาถิ่นที่ปรากฏ
ในเพลงพื้นบ้านภาคเหนือได้
๒. ร้องเพลงพื้นบ้านภาคเหนือได้
๓. เห็นความสำคัญของเพลงพื้นบ้าน

เพิ่มเติม ความรู้ใหม่

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือที่ยังเป็น
ที่รู้จัก และมีการร้องเล่นกัน
อยู่บางแห่งจนถึงปัจจุบัน ได้แก่

เพลงสำหรับเด็ก

เพลงกล่อมเด็ก ผู้ใหญ่ใช้ร้องขับกล่อมให้
เด็กหลับ มักเรียกว่า เพลงอ้อ ซา ซา (ออกเสียง
ว่า อ้อ จา จา) ตามเสียงที่เอื้อนออกมา
ตอนขึ้นต้นเพลง เพื่อให้เกิดความนุ่มนวล
ชวนให้เด็กหลับไปได้ง่าย

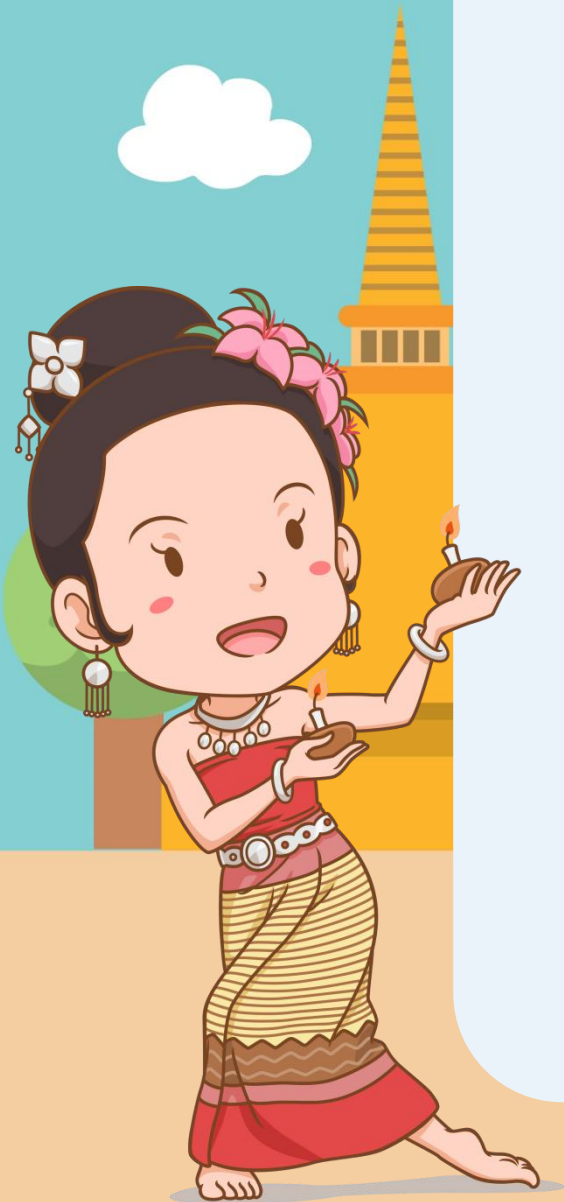

(สร้อย) อ้อ อ้อ.....

เพลงจ้อย

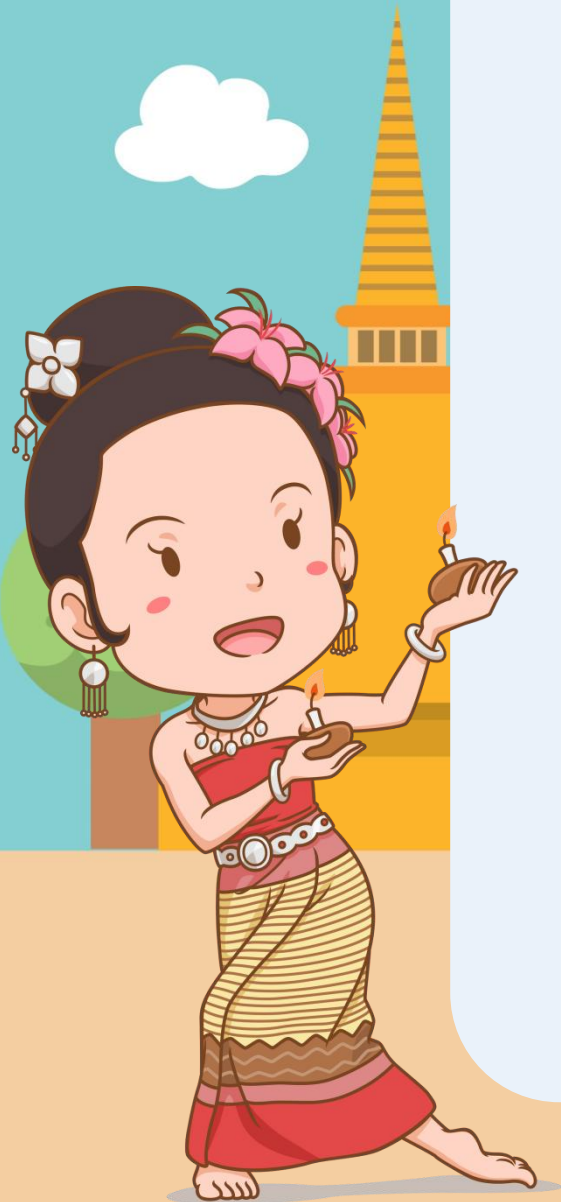
จ้อยเป็นเพลงพื้นบ้านที่เกิดจากประเพณี
การพบปะพูดคุยเกี่ยวพาราสีในตอนกลางคืน
เรียกว่า “*แอ่วสาว*” ระหว่างที่หนุ่ม ๆ เดินไปเยี่ยม
บ้านสาวที่ตนหมายปองเอาไว้ ก็เอื้อนเสียงร้องจ้อย
เท่ากับเป็นการส่งสัญญาณให้สาวจำเสียงได้ด้วย
โดยไม่ต้องฝึกหัด อาจมีดนตรีประกอบหรือไม่มีก็ได้

เพลงซอ

เป็นเพลงพื้นบ้านภาคเหนือที่ชายหญิง
ขับร้องโต้ตอบกัน ผู้ร้องเพลงซอ หรือขับซอ
เรียกว่า ซ่างซอ เริ่มจากร้องโต้ตอบกันเพียง
สองคน ต่อมาพัฒนาเป็นวงหรือคณะ
และรับจ้างเล่นในงานบุญ มีดนตรีประกอบ
ได้แก่ ปี่ ซึ่ง และสะล้อ

เพลงคำว

เป็นบทขับร้องที่มีทำนองสูงต่ำ ไพเราะ
เป็นฉันทลักษณ์ของชาวล้านนาที่ระบุจำนวน
คำในวรรคและสัมผัสระหว่างวรรคคือ “สาม
ตัวเหลียว เจ็ดตัวเตียว บาทหลัง บาทหน้า”

ตัวอย่างเพลงพื้นบ้าน

ภาคเหนือ

(เพลงคำว)

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เพลง คำว

โดย มนต์ นครเชียงใหม่

เผยแพร่วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=o๔๗xeEDly๖c&t=๒๑๙s>

ร้องเพลงล้านนา สืบภาษาถิ่น

เพลงร้องเล่น

เพลงร้องเล่น “เหิบ เหิบ”

เหิบ เหิบ หมาคบเก็บปูแก้วบ้านนา
หมาคบขापูตาบ้านโต้ง
ก๊าบเตี้ยวโย้งโล่นไปโล่นมา เหิบ เหิบ

ของฝากจากครู

ให้หนูคนเก่ง

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

บทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานที่ ๔ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ
๒. ครูอธิบายคำชี้แจงใบงาน
๓. ครูมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน ช่วยเหลือนักเรียนสังเกตพฤติกรรม และบันทึกผล

บทบาทนักเรียนปลายทาง

๑. นักเรียนอ่านคำชี้แจงใบงานที่ครูมอบหมาย
๒. นักเรียนสามารถสอบถามได้หากมีข้อสงสัย
๓. นักเรียนตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมในใบงานให้สำเร็จ

ใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลงพื้นบ้านภาคเหนือ ฝึกขับร้องและตอบคำถาม

เพลงกล่อมเด็ก

อ้อ ซา ซา
แก้วแก่นไ้
นายให้ฮ้อยากกินจิ้น
นายให้ฮ้อยากกินปลา
มีเข้าเย็นสองสามก้อน

หลับสองตาอย่าให้
แม่จักอ้อซาซา
บ่มีไผ่ไพหา
บ่มีไผ่ไพส่อน
ป้อนแล้วลวดหลับไฟ

ใบงาน

๑. “หลับสองตาอย่าให้” หมายถึงอะไร

.....

.....

๒. “นายให้อยากกินจิ้น นายให้อยากกินปลา” หมายถึงอะไร

.....

.....

ใบงาน

๓. บอกความหมายของคำต่อไปนี้

๓.๑ ไพ หมายถึง

๓.๒ ล้อน หมายถึง

๓.๓ จิ้น หมายถึง

๔. เนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาคเหนือให้คุณค่าอย่างไร

.....

.....

.....

สรุป

บทเรียน

เฉลยใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลงพื้นบ้านภาคเหนือ ฝึกขับร้องและตอบคำถาม

เพลงกล่อมเด็ก

อ้อ ซา ซา
แก้วแก่นไ้
นายให้ฮ้อยากกินจิ้น
นายให้ฮ้อยากกินปลา
มีเข้าเย็นสองสามก้อน

หลับสองตาอย่าให้
แม่จักอ้อซาซา
บ่มีไฟไพหา
บ่มีไฟไพส่อน
ป้อนแล้วลวดหลับไฟ

เฉลยใบงาน

๑. “หลับสองตาอย่าให้” หมายถึงอะไร

หลับตานะลูกอย่าร้องให้

๒. “นายให้อยากกินจิ้น นายให้อยากกินปลา” หมายถึงอะไร

ลูกร้องให้อยากกินเนื้อ ลูกร้องให้อยากกินปลา

เฉลยใบงาน

๓. บอกความหมายของคำต่อไปนี้

๓.๑ ไพ หมายถึงไป.....

๓.๒ ลื้อน หมายถึงช้อน (วิธีการหาปลาด้วยอุปกรณ์หาปลา).....

๓.๓ จิ้น หมายถึงเนื้อสัตว์ (จิ้นหมู, จิ้นวัว).....

๔. เนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาคเหนือให้คุณค่าอย่างไร

.....แสดงให้เห็นความรักของแม่ที่มีต่อลูกผ่านเนื้อหาในบทเพลงที่อ่อนโยน.....

.....เปรียบได้กับแก้วตาดวงใจของแม่ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย.....

.....เช่น การหาอาหาร และการดำรงชีวิต.....

สิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง เพลงพื้นบ้าน
ภาคอีสาน
๒. ใบงานที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้าน
ภาคอีสาน

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

บทเรียนครั้งต่อไป

ครุฑเครื่องเพลงภาคอีสาน

รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

